

1876-1878

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

Emil Christian Hansen

FAKTA

Type:
Dagbog

Sprog:
Dansk

Tilblivelsessted:
København

Arkivplacering:
FA

Emneord:
Carlsberg Laboratorium, Dagbog,
erindringer, memoirer

DOKUMENTINDHOLD

Udrag af Emil Christian Hansens erindringer. 1876-1878

TRANSSKRIFTION

[side 46]

29 Decbr. 76.

For nogle dage siden tilbagebetalte jeg Prof. Didrichsen de 200 Kr., som jeg havde laant af ham.

Petersen har nu faaet fast Ansættelse ved det physiologiske Laborat. paa Carlsberg. Han har flere Gange talt med mig om, at jeg skulde være hans Assistent der eller i det physiolog. Institut, som vi mente at Regjeringen ville oprette. Han har imidlertid vist ligesaa liden Tilbøielighed til at indføre mig for Jacobsen som til at vise mig sine Experim. Det forekom mig, at han helst ville indrette Forholdet mell. os saaledes, at jeg skulde tro, at han var den store Physiolog og jeg en ung Studerende. Det er paafaldende, at han endnu aldrig har indladt sig i en virkelig videnskabl. Samtale med mig men kun tangeret Spørgsmaalene og endnu mere mistænkeligt er det, at jeg, naar jeg har meddelt ham et eller andet om van Treghenis' eller Brefelds Undersøgelser, flere Gange efter en Tids Forløb har hørt ham gjenfortælle det, som om han selv havde set det.

18 Jan. 77. Det viser sig nu, at Rasm. Petersen i Virkeligh. Intet har gjort for mig og vel endog helst vil holde mig borte fra Carlsberg, sikkert er det, at han idetmindste i Øjeblikket ikke vil gjøre noget for mig i den Retning. Jeg bragte prof. Panum den danske Text af min Prisaafhandl. og han viste mig megen Opmærksomh. samt foreslog, at vi i Forening skulde

47

foretage nogle Undersøgelser over Gjæring. Endvidere talte han til mig om Carlsberg Fondet og sagde, at jeg sikkert maatte paa en eller anden Maade blive støttet derfra, det fulgte af sig selv. Jeg skulde tale med de to andre Professorer i Directionen, og om Steenstrup, tilføjede han, at denne var mig velvillig. Altsaa gik jeg op til Stp. Her fik jeg da at vide, at idetmindste han slet ikke havde tænkt paa mig. Samtalen var her af en hel anden Art end hos Prof. Panum. Jeg mente da, at det var bedst at lade godt Folk forstaa, at jeg ikke er værgeløs, og at jeg gaaer min Vei fremad, om jeg end skal hugge Stammerne ned, som de bestnd. stille op.

De kan blive nødsaget til at gjøre mig delagtig i Carlsberg-Fondet"! Sagde jeg. "Hvorledes det spurgte han lidt betuttet" "Derved at jeg leverer Arbeider, og de ville faa desto større Vægt i det Tilfælde, at der Intet udrettes paa selve Carlsberger- Laboratoriet". Saa holdt han et langt vævende Foredrag om, at videnskbl. Undersøgelser ikke kunde komme frem paa Kommando, og at det var Directionens Mening, at der skulde finde en stille, rolig og sund Udvikl. Sted. "Ja, men ikke altfor stille; thi det er dog sikkert Hr. Jacobsens Mening og Ønske, at der skal udrettes noget dygtigt i den Retn. Af Naturvidenskaben, for hvis Skyld han navnlig har vist den storartede Ædelmodighed, og dertil vil netop jeg være i Stand".

[s. 48]

Han antydede den Mulighed, at jeg kunde faa Understøttelse til et Aars Ophold i Udlandet. "Naar Folk først begynder at tro, at man er dygtig, saa bliver der nok sørget for En", sagde han blandt andet, og det ser De med Petersen". Han lo ironisk og talte meget og i Dybden som en Understrøm skimtede frem: "det er Skinnet det kom mer an paa, Formen; det har ogsaa Petersen forstaaet; han er kun Skin". Saa pludselig slog han om og sagde med sit listige, onde Smil: "Saa De troer, at Petersen har forstaaet at dupere?" Jeg svarte ham i samme Tone: "Jeg troer Intet; men det er Professoren, der siger det og raader mig til at stræbe efter at vinde Folks gode Tro, og det er et virkeligt godt Raad." Han fik mere og mere Fornemmelse af, at der foran ham stod en Mand, som han havde bedømt feil, da han for flere Aar siden i Anledn. af mine Undersøg. over Moserne dristede sig til at træde op som han gjorde. Han saae sikkert, at han maatte tage Hensyn til denne Mand, og at han ikke uden Fare kunde udæske hans Fjendskab. Da jeg skiltes fra ham, gjentog jeg at Directionen om et ¼ Aar maatte sige mig sin Mening for at jeg derefter kan indrette mine Sager.

49

Samme Aften var jeg hos Prof. Schiødte. Han har været min Lærer i Zoologie, har havt megen Indflydelse paa mig; men var engang i Nødens Tid hensynsløs mod mig, derfor brød jeg stolt vort Forhold og kom ikke oftere til ham, endskjøndt han indbød mig. Nu var der hengaaet flere Aar siden den Tid. Jeg bragte ham min Prisafhandl., det første større Arbeide, jeg udgav, et Arbeide, hvorved jeg har vist, at han ikke tog feil, da han opmuntrede mig til at gaae Naturforskerens trange Vei. Han havde imidlertid

ønsket, at jeg skulde gaa hans Vei; det gjorde jeg ikke, men gik min egen, lige og mod Strømmen, trods ham og dem Alle. Han er en myndig Mand, meget talende, for meget talende, udmærket Entomolog, arbejdskraftig, dygtig, brav og paa Bunden godmodig; men han er kommen i den slemme Vane at Agere Zeus, taler som sagt for meget og navnlig for dristigt. Min Afhandling skjænkede han ikke megen Opmærksomhed, han var enig med sine egne Undersøgelser og de gamle, generelle Sætninger, som jeg har hørt ham gjentag. hundrede og atter hundrede Gange, og hvis Rigtighed ikke længere paa ethvert Punkt er hævet over Kritik. Saa blev han aabenbart fortrydelig, fordi jeg tillod mig nogle [s. 50]

smaa kritiske Bemærkninger med Hensyn til en Tavle over Pattedyr som han besørger udgivet til Zoologia Danica. Derefter kom vi et Øjeblik til at tale om mine egne Studier, og hans Dristighed og Uvidenhed traadte rigtigt frem i de Bemærkninger, som han fremskastede om Gjæringsprocesserne. Da jeg gik bort var jeg bedrøvet. Han havde taget stolt og nedladende Afsked med mig. I de første Aar, da han var min Lærer, stod han for mig som en herlig Heros, et Mønster; nu ikke! Jeg var paa min egen Vei, uden Mønster; men følgende Kaldet indefra. Energisk, fuldblodig Kraft, frisk, ungdommelig sprudlende er han fremdeles og derfor saa bedaarende for de yngre, en udmærket Entomolog, en Mand medkunstnerisk Dygtighed som Tegner, og trods sin Myndighed er han i Virkeligheden en godmodig Bjørn; men nye Baner har han ikke brudt. Jeg har i denne Tid ligeledes talt med Chemikeren Prof. Jul. Thomsen og Dr. Jørgensen. Det er her ret faldet mig ind, hvilken Modsætning der er imellem de "ægte Akademikere" og os andre; en ligesaa skjærende Differens næsten som imellem Middelalderens

51

adeligt fødte og den ufrie. Skjønt jeg har arbeidet paa Laboratoriet under Jørgensen og her hjulpet ham med botaniske Analyser, og skjøndt han ved, at jeg har præsteret selvstændige Arbejder og er en Videnskabsmand vist ikke daarligere end han selv, kan han dog aldrig helt glemme, at jeg endnu ikke har taget Magisterconferensen; det dukker bestandigt op: "De vil vel tage Deres Examen?" Skal De ikke i Aar tage Deres Examen? Derimod Thomsen, der er gaaet sin egen Vei ligesom jeg, han forstaar mit Sprog, og skjøndt vi kun et par gange have talt med hinanden, saa have vi dog vist forstaaet hinanden bedre, vi faaer ligesom samme

Udsving, det er Sagen. Hans Forelæs. have ogsaa tiltalt mig mere; de ere vidunderlige, det er en levende Chemiker, der taler, og ikke en Bog. Der er over de fleste ægte Akademikere, som jeg kender noget underligt udvidsket, blegt og blodløst, noget Tirrende ved sin Dødhed, der gjør, at det ikke sjeldent farer op i mig og gjør, at jeg føler lyst til at slaae dem i Synet. Dog har jeg megen Agtelse for Jørgensen.

14 Marts 77. Min Broder er nu rejst ti Amerika; han har kostet os megen Sorg og for os fattige Folk tillige mange Penge.

[side 52]

En anden alvorlig Ting har jeg i denne Tid kastet mig ud i. Jeg har nemlig indgivet et Andragende til Kultusministeriet om at faa Tilladelse til at disputere for Doktorgraden, støttende mig til mine Examinere, videnskabelige Arb. Og endelig til de særegne, mærkelige Forh., hvorunder jeg har maattet kæmpe mig fremad. I mandags hørte jeg gennem Chemikeren Millinge, at Steenstrup havde misrenommeret mig, og at følgelig hans Parti gik imod mig; min Sag blev fremstillet som tabt. Jeg gik da op paa Universitetet til prof. Didrichsen, som havde anbefalet mig varmt og Selvtillidsfuldt sagt til mig, at han nok skulde faa Ministeren til at klare de mulige Hindringer, der kunde opstaae. Min Meddelelse nu gjorde et stærkt Indtryk paa den gamle, venlige, men svage Mand, og da jeg talte om, at Ministeren nu maatte bringes til at lægge sit Lod i Vægtskaalen, talte han forvirret om, at Minist. netop i Øjeblik. havde en streng Tid, og bad mig netop i en gemen Tone om at gaae. Der stod jeg da og saa, at jeg selv maatte føre Krigen til ende. Der var intet Øieblik at spilde; jeg saa, at jeg i Facultetet maatte vinde saa mange Stemmer, at Ministeren med ikke altfor megen Besvær kunde afgjøre Sagen til Gunst for mig. Altsaa først til Prof. Thomsen; han havde allerede anbefalet mig og talte venligt med mig. Derpaa havde jeg hos Dr. Jørgensen den Glæde at høre, at han ligeledes havde givet mig en god Anbefaling, i Samtalen saa jeg endvidere, at han er en virkelig human, liberal Videnskabsmand, og at han ikke endda har saa lidt Forstaaelse ovf. os "halve Akademikere", som. 53

gaa vor egen Vei. Det var imidlertid blevet haardt Veir med en forrygende Snestorm og mørk Aften. Thiele traf jeg ikke; saa lang ud paa Gammel Kongevei til Rheinhardt, heller ikke hjemme; derpaa tilbage til Thiele, som nu var hjemme og vel ogsaa blev vunden for mig. Jeg foer da i Mørket og Sneen ud til Rheinhardt. Det var neppe muligt at see tre Skridt foran sig og Tøsneen

trængte igjennem mine Støvler og Benklæder. Reinh. Sad i sin Studerestue og modtog mig med tilsyneladende stor Venlighed; han vilde gjøre alt muligt for mig -undtagen netop det, jeg bad om, jeg havde ganske vist de samme qualificationer som f. Ex Dr. P. E Müller havde; med dog kunde han for Principets Skyld neppe stemme paa mig. Saa sagde han flere onde Ting om Didrichsen og Schiødte, raadede mig til at tage Doctorgraden i Tydskland, det havde dog Kink gjort, og han var virkelig en meget anset Mand Konchyliologen Mørck er jo ogsaa Doctor fra Tydskland, bemærkede jeg." Ja, sagde han spydigt og ondt: ham vil jeg nu slet ikke ligne Dem med, en saadan en - ; og er De forøvrigt vis paa, at han er Doctor ? "Ja" svarte jeg "thi jeg har selv seet Diplomet". "Men ved De, om han har betalt det?" Saa lo han selvtilfreds over det Stik, han havde bibragt. Da jeg tørt sagde, at jeg, hvis man denne Gang afslog min Ansøgn., igjen vilde søge, fór det igjennem ham, og han blev pludselig alvorlig.

[s. 54]

Det vilde ikke nytte om jeg kom med aldrig saa mange videnskabelige Arbejder, jeg havde i den Retning allerede leveret tilstrækkeligt, men Principet maatte man holde paa, og det var imod mig. Ak, ja! Saa endte denne Pølsesnak, holdt i et velordnet, klart Foredrag, og jeg gik igjen ud i Mørket og Snestormen. To Gange søgte jeg forgjæves Zeuthen, derpaa gik jeg hen til Prof. Didrichsen og afgav min Rapport. Det lettede øiensynligt den gamle Mand, at han hørte, han ikke var ene om at støtte mig, men selv gjøre yderligere Skridt for mig talte han ikke om. Det var Nat, da jeg kom hjem, og en streng Aften havde det været for mig. Der gik mange Planer gennem mit Hoved om, hvorledes jeg skulde føre Striden fremdeles og, hvis jeg nu taber, atter tage den op om en kort Tid. Igaar Aftes fortalte Schiødte mig, at han havde anbefalet mig. Nu staar der tilbage for mig at vinde Ministeren. I morgen søger jeg Hjælp hos Grev Holstein-Holsteinsborg. I Anledning af mit Skrift om De danske Gjødningsssvampe har jeg modtaget anerkjendende Skrivelser fra Plowright, Cooke, Magnus, Viessel og Winther. Det har især glædet mig, at den sidstnævnte Mycolog har erkjendt mit Arbejde, og saa meget desto mere, eftersom det indeholder en Kritik af hans Monographie over de tydske Sordarier. Magnus har optaget mine Undersøgelser over Sclerotier i sin Forelæsning.

55

17 Marts. Grev Holstein-Holsteinsborg har lovet at tale med

Kultusministeren, Zeuthen, som jeg opsøgte i Dag, sagde mig, at han for Principets Skyld havde stemt imod mig. Da jeg meddelte ham, under hvilke Vilkaar Forstdocent Müller havde disputeret, indrømmede han, at jeg havde samme Qualificationer. Jeg hørte her atter den Snak, hvormed de smøre mig om Munden, nemlig at alle, endog mine Modstandere i denne Sag, havde givet mig de bedste Vidnesbyrd, at jeg er en sjelden dygtig, energisk ung Videnskabsmand o.s.v.

19 Juni. Omtrent for en Maaned siden begyndte jeg i Panums Laboratorium en Række Undersøg. Over de Organismer, som optræde i Øl og Ølurt; han har foreslaet mig denne Opgave og agter vel at støtte mig i mine Bestræb. Med Hensyn til at erholde en Stilling paa Carlsberg. Det er en venlig, tjenstvillig Lærd; men Universitetsmand til det Yderste. Flere Gange har han opfordret mig til at tage Magisterconf., da jeg i modsat Fald ingenlunde vilde faa Lov til at disputere, og Universitetets Læreposter vilde være spærrede for mig. Det er ham ikke muligt at forstaae, at mere end én Vei fører til Rom; for ham staar Universitetet som en hellig, ukrænkelig Magt. Hvad vil han nu sige, naar han faaer at vide, at Kultusminist. Alligevel har givet mig den ønskede Tilladelse?
[s. 56]

Skjøndt jeg med Aarene bliver mindre paavirket af Sindsbevæg., idet jeg neml. Gjennem Studier og Erfaring er kom. til den Overbevisning, at Alt opererer efter evige Love som et storartet, smukt Maskineri, saa blev jeg dog noget bevæget i Tirsdags Aftes, da jeg fik Meddelelse om, at Kongen havde paa Minist. Indstilling bevilget min Ansøgning. Det er som Prof. Schiødte sagde, et Slag lige i Ansigtet paa det gamle, faldefærdige Universitet. Glad er jeg over Seiren, og vil nu se den paa en sindig Maade, men dog med Kraft. Jeg har ligeledes af Kultusminist. modtaget 300 Kr til Fortsæt. af mine Studier over Tørvemoserne. Imorgen gaaer jeg op for at takke for al den venlighed.

9. Juli. Steenstrup sendte mig i Dag et Brev, hvori han bad mig om at komme op, eftersom han havde "en Proposition at gjøre mig, som maaske vilde være mig behagelig og vigtig" Den bestod da deri, at den unge Jacobsen paa Ny Carlsberg ønskede mikroskop og andre Analyser af øl udførte daglig i en længere Tid, jeg kunde da, mente Stp, tillige benytte Leiligheden til at sætte mig noget ind i den Drift. Jeg takkede ham og sagde, at jeg med Glæde vilde modtage Tilbudet. En Times Tid derefter tog jeg ud til J. Her viste det sig strax, at det hele var en Misforståelse eller maaske snarere

et mislykket Forsøg paa at

57

faa mig lavet til Brygger. J. oplyste mig nemlig om, at han ønskede en ny Mand, der under hans Veiledn. kunde udføre den ringe mikroskop. Undersøg., der krævedes, men ellers formentlig uddanne sig til Forvalter, og dertil passede jeg naturligvis ikke; han kjendte mig godt af Omtale og vidste, at jeg var Videnskabsmand. Stp, og jeg kan gjerne medtage Rasm. Petersen, synes at have travlt med at faa mig bort fra den videnskabelige Bane. Den gamle Ræv! Hvor human og ærbar viser derimod ikke den brave Panum sig? Ved Besøget hos Stp. var det mig øieblikkeligt paafaldende, at han ikke med et Ord omtalte, hvad Panum igaar velvilligt meddelte mig, nemlig at de i Lørdags havde havt møde i Directionen for Carlsberg-Laborat., og at man paa Panums Opfordring, omtrent var bleven helt enig i, at jeg paa en eller anden Maade til Nytaar skulde ansættes derude.

18 Juli. Et Par Dage efter mit Besøg paa Carlsberg kom Stp. ned paa Laboratoriet og her blev nu hele Sagen fremstillet som om J og maaskee tillige jeg selv var den, der havde taget feil; det var, som Stp. havde sagt, man ønsked videnskabelig Hjælp paa Ny Carlsberg."Jeg forstaar ikke den hele Sag", sagde Panum, da Stp var gaaet. "Det er heller ikke let; men nu er jeg vis paa, at jeg kommer derud", svarte jeg. Dette er virkelig ogsaa sket, thi fra d. 1 Aug. skal jeg fra 7-12 Form. udføre Analyser paa Laboratoriet i Ny Carlsberg.

[s. 58]

og derfor faaer 100 Kr om Maaneden, Stp. har bestemt Gagen sagde Jacobsen jun.

13 Aug. Saavel den gamle som den unge Jacobsen paa Carlsberg vise mig megen Velvillie, og det gaar godt med Arbeidet derude, dog tiltaler det mig egentlig ikke, thi den unge J., under hvem jeg arbejder, er febrilsk og driver paa med uhyggelig Jernbanefart; det gjælder ikke saa meget for ham at faa en nøiagtig Analyse som at faa en mængde Analyser udført hver Formiddag." Det maa gaa noget fabrikmæssig", og næppe har jeg begyndt paa en Undersøgelse, førend han kommer med 10 store andre; det ene bliver ikke sjeldent jasket over for det andet eller skudt til Side og undertiden helt forglemt. Han synes med stor Interesse og Iver at passe sit store Bryggeri, og minder iflere retninger om en rastløs engelsk Fabrikherre; men han han og tildels modtaget sin

Uddannelse i dette Land og er begejstret derfor. Den gamle, eller Kaptainen, som vi hyppigere kalde ham, var jeg i Selskab med forleden Aften hos Sønnen. Han gjorde Indtrykket af at være en dannet Mand med mangfoldige Interesser, meget bereist. Udtrykket i hans Ansigt vexlede; det var oftest mildt; men

59
til Tider blev det haardt og strengt, og han var da ikke ulig en myndig Kommandant. Han førte Ordet omtrent hele Tiden, saa vi andre kun hørte ærbødigt efter. Hvad han sagde var forstandigt og undertiden lidt spørgende. Mistemningen mellem ham og Forstanderen for det physiolog. Laboratorium, Pedersen, er nu tiltagen i den Grad at et Brud har fundet Sted, og P har begjæret sin Afsked; jeg ønsker Pladsen.

1878

11 Jan. Det er nu omtrent ½ Aar siden, at jeg kom herud paa Carlsberg og ligesaa længe siden, at Pedersen forlod sin Post som Forstander for det physiolog. Laboratorium. Jacobsen jun. har anbefalet mig til Faderen; men ikke har jeg ikke opnaaet den ønskede Plads. Siden Nytaar arbejder jeg dog i Fondets Laboratorium; men hvilken Løn jeg skal have, ved jeg ikke, eiheller om den skal udbetales af Fondet eller af Kapt. Den lille Warming har havt meget travlt med mine Affairer og øiensynligt paa een Gang været cængstelig og arrig; han har ikke engang i sine Breve kunnet holde Arrigheden tilbage, og her gik det nærmest udover mig, fordi jeg havde erholdt Tilladelse til at disputere; men Frygten for, at jeg skal blive udnævnt til Forstander, kan han eiheller skjule; han er et ondt lille Kreatur, ...og altid urolig. Saa er dog St. en hel anden Mand, som man virkeligheden

[s. 60]

til Tider kan have lidt Fornøielse af at strides med. Listig og underfundig er han og i Virkeligheden en gammel Skurk, hvis der gives Saavidt jeg kan skjønne, har han ogsaa været paa Færde for dog idetmindste at gjøre mig Passagen trang. Først fik de den lille Viggo Paulsen sendt herud, og hvis han ikke selv lyver, var den fromme Tanke hermed den, at han efterhaanden skulde have uddannet sig til physiolog for at skyde den slemme Emil Hansen tilside og selv overtage Forstanderposten. Dernæst bestemte Directionen, at Pladsen foreløbig skulde være ubesat. Paa det ene Punkt fik jeg Magten, thi Paulsen blev bange og trak

sig tilbage. Jeg er altsaa endnu den første og eneste Aspirant. Ved Udholdenhed og lidt Held vil jeg vel nok kunne faa Pladsen; men den staar ikke længere for mig i den Glorie som tidligere. Jeg har ogsaa ved Siden af Stædighed hos Dhr. Jacobsen, Fader og Søn, mødt Fabrikherrenes Hovmod; de gode Herrer erindrer ikke altid, at jeg er en ligesaa god Mand som de, og at jeg naar vi gjøre Regnestykket op, ikke paa nogen Maade staar i deres Gjæld. Havde jeg ikke paa min trange Bane havt streng Opdragelse, saa vilde jeg vistnok for længe siden have Fondet og derved stødt imod; nu tier jeg; undertiden undres jeg, undertiden er jeg bedrøvet derover, ofte ler jeg deraf, og i Reglen tager jeg det, som Alt, hvad der hænder, med Ro. Sønnen har givet mig

61

Undervisning i Mikroskopi! Ak, ja! En Dag talte vi om Humlens ..draaber i Ølurten, saa løb han op efter en Frugtstand." Det er", sagde han belærende, idet han fremviste et Parti deraf under Mikroskopet, "det, man i Botanikken kalder en ...Kyrstel": "En værdifuld Oplysning", tænkte jeg. De gode Folk lide begge af den Svaghed bestand. at ville docere og at vilde vide Alting bedre end Andre. Kapt. er vist ikke langtfra at tro, at han er physiolog. Professor og at jeg er Professorens Assistent. Undertiden have dog begge vist mig en saa Udmærket Tiltro, Agtelse og Velvillighed, at jeg ikke kan indse andet, end at Stp. bag Koulisserne arb. paa at spærre mig Veien eller dog i hvert Tilfælde gjøre den trang; thi ellers maatte jeg være kommen videre. Dette mener jeg ogsaa at kunne mærke hos den elskværdige, men ligeoverfor Stp. villieløse Panum. Af Samtalerne med ham fremgik det, at han vel kunde have Lyst til at gjøre noget for mig; men ikke kan. Han sætter Pris paa mig og vilde, hvis han ikke derved paadrog sig Stp's. Vrede gjerne støtte mig; nu forholder han sig passiv.¹³ Jan. Naar jeg tænker paa det betænkelige Ansigt, som han sætter op, hver Gang jeg taler om min Doctordisputats, saa maa jeg rigtig le. Mine Undersøg. Interessere ham, og forsaavidt der ikke er tale om, at de skulle benyttes til Disputats, glæder han sig som en ægte og uegennyttig Videnskabsmand derover

[s. 62]

Men Disputatsen benytter han som en Art Angreb paa Universitetets Uforkrænkelighed, og selv om han kunde overse dette, saa staar jo Bussemanden Stp. Truende i Baggrunden. Naa, det vilde ogsaa være for meget forlangt, at han skulde gaa i Ilden for min Skyld. Forleden Aften var jeg for første Gang i Besøg hos

Kapt. Jacobsen. Det glædede mig at se, at saavel han som Fruen optræde fordringsløse og naturlige, og der var navnlig hos ham noget barnligt mildt, der slet ikke mindede om den ellers myndige Regent. Ved Bordet kom der dog lidt af den sidste Person frem, idet han paa en meget hensynsløs Maade angreb Kultusminist. Fischer, og da Talen var om Direct. For botanisk Have, udbrød han haardt og haanligt:” Prof. Didrichsen er ikke andet end Kultusministerens Kreatur”. Fornøieligt var det at se, hvor iøvrigt den gamle Mand prøvede det nye, store, engelske Mikroskop (han har Svaghed for Mikroskoper). Skjøndt hans Øine ere angrebne sad han dog i flere Timer og arbeidede med de allerstørste.. Objectiver. Udover Dilettantism. Er han dog ikke kommen han har ved sin gode Begavelse, nemlig den mærkværdige ... og Flid og levende Interesse for alt Aandeligt, i Virkeligheden lært meget. I nogle Retninger ligner Sønnen ham, men i væsentl. Punkter er der dog Forskjel mellem dem. Hvor Sønnen F.eks. indretter sit lille Laboratorium, saa sker det ikke for Videnskabens Skyld, ja, ikke for ---tekniken overhovedet, men specielt for Bryggeriet Ny-Carlsberg. Skjøndt Faderen som Brygger og naturforsker.. Dilettant best. Blander sig ind

63

Laboratoriets Arbejder, saa er det alligevel Ønsket om at tjene Videnskaben der driver ham fremad.

24 Febr. Jeg har nu boet herude paa Carlsberg i omtrent en Maaned og arb. med teml. Kraft paa min Doctordisputats; en del Tid, undertiden altfor megen, maa jeg anvende paa at gaa Kapt. tilhaande med hans Experimenter, hvorfor giver han mig 100 Kr. om Maaneden og fri Bolig, hvilket i Virkeligheden er en teml. Ringe Løn. Jeg læser i Vinter eller med mine og har fornylig i Tidsskr. For popul. Fremst. af Naturvidensk udgivet en Afhandling om Rilobalus.

28 Febr. I ”Ugeskrift for Landmænd 1878, p. 219 er en Oversættelse, som jeg har besørget af Ad. Mayer’s populære lille Bog: ”Culturplanternes Ernæring”, bleven ilde modtagen af en anonym Kritiker, som sikkert maa være en af de gode Venner, der følge mig med levende Interesse. Som sædvanligt i slige Tilfældeher Indvendinger, som virkelig kunne gøres; men det Uberettigede ligger deri, at der ensidigt søges efter Feil endog de meget smaa ogsomme, medens den gode Ven lukker Øienene for, hvad godt Oversættelsen indeholder, og og paafaldende er

det at se et saadant lille, beskedent Arbeide bliver saa grundigt gjennemgaaet. Dette Anfald skyldes Rasmus Pedersen: thi enten har han selv skrevet det eller ladet en anden besørge det. At han er Author slutter jeg deraf, at han en Dag for at ydmyge mig og stille sig selv frem som Danmarks eneste Plantefysiolog paa en plump maade dadlede min Oversættelse i Nærværelse af stud. Med. Bohr og tillod sig at behandle mig som en Skoledreng. Han fremførte der de samme

[s. 64]

Indvendinger, som nu er trykte i den nedsættende Kritik; striden findes bnavnlig hvor Talen er opm Originalen, Udtryk og Vendinger, der ligeledes vise hen til ham. Jeg svarte ham skarpt. Det er første Gang, at jeg har set ham som den plumpe onde Bonde. Min Besindighed forlod mig dog ikke, og jeg lod ham føle, at en Strid med mig kunde blive farlig for ham. Halstarrig er han, og det sidste Ord vil han beholde. En Kritik vilde han skrive, og han truede med Berlingske; men i Forveien skulde jeg da selv faa hansat læse. Heri har hans Dovenskab nemlig (??) forhindret ham, og da han ikke er ganske ærlig, har han som Møller-Holst's lønnede Konsulent og Medarbejder ... paa dennes Opfordr. om at levere en Anmeldelse tænkt at slaa to Fluer med et Smæk. Jeg føler mig nemlig overbevist om, at han som den anonyme endog selv har skrevet det Hele. De første Dage efter det ovenfor berørte ubehagelige Møde, der fandt Sted i Panums Laboratorium, var jeg ilde tilmode og vel navnlig fordi jeg har Modbydelighed for at se mit Navn slet omtalt paa Tryk, selv om det endog kun sker i en Avis; omvendt bekymrer jeg mig derimod slet ikke om den Roes, jeg f.Ex. har faaet i Berlingske og i Dagstelegrafen.

Pedersen er en Bondesøn fra Fyen; han omtaler ofte med Selvfølelse sin Oprindelse, ligesom om han var en Mand, der fra trange Kaar gennem stor Bedrift havde kæmpet sig frem. Og saa besaar det hele deri, at han, som

65

hans Velynder Prof. Didr. undertiden lidt komisk ?? har bemærket, i sin Studietid foruden Stipendier fortærede en betydelig Arv; han har nemlig altid vist at gjøre sit Pund gjældende og altid havt Brug for mange Penge; thi han er et verdens Barn, der først og fremmest vil leve godt. Af Pund har han nu i Virkeligheden: videnskabelige Interesser og skarpsindig om end lidt smaalig Kritik. Men Pligt, Iderigdom og Begejstring mangler han, og det samme gjælder om Talent som Experimentator. Han vil, hvis han

kan blive flittig, kunne læse mange Skrifter og rette Feil, navnlig Stavefeil, deri, at skabe noget, vil han derimod aldrig opnaa. Dertil er han og for klodset, for tyk og uordentlig, hans bondeagtige Selvfølelse blinde Haardnakkethed i Forening med hans lyst til at leve godt for stor. Mange af vor Bondestands gode og slette Drifter findes hos ham, og en af de mest fremtrædende er den stykke paa en gang plumpe, ubevidste og dog beregnende Selvfølelse. For den der ikke selv laver ret Meget, er det i Virkeligheden ikke saa daarlig en Speculation ideligt at fortælle at han er den eneste, den største. Naar det bliver gjentaget ofte nok, vil der nemlig altid være Nogle, som tilsidst vænne sig til at tro derpaa. Saadan er det gaaet med Pedersen; dog har han ogsaa hos flere fremkaldt Harme og Foragt.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Hjortkjøbing med Altorum Alim. minde gjenindset af Hjørring, det
fjorv. omv. gjenindset af Hjørring for en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.

9. 1818. Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.

for mig det altsammen 2. 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.

1818. Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.
Hjørring, det 1818. gjenindset med en Krone. 17. 2. 1818. Hjørring.

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARLSBERGFONDET

The image shows an open handwritten manuscript with text in two columns. The text is written in a cursive script, likely Danish, and appears to be a historical document or report. The paper is aged and yellowed. The left page contains several paragraphs of text, starting with "15. Afte". The right page also contains several paragraphs, with a date "1878." visible in the middle. The handwriting is dense and fills most of the pages.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Handwritten text in two columns, likely a letter or official document, written in a cursive script. The text is dense and covers most of the page area.

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Handwritten text in Danish, appearing to be a letter or a page from a manuscript. The text is dense and written in a cursive script. It begins with "Høvedingens som minde sig..." and continues with several lines of text. The handwriting is somewhat faded and the ink is dark. The page is numbered "45" in the top right corner.

Handwritten text in Danish, continuing from the previous page. It begins with "sine krigs..." and continues with several lines of text. The handwriting is consistent with the previous page. The page is numbered "46" in the top right corner.